

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Góra-Błaszczkowska

w sprawie z odwołania K. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Rzeszowie
o emeryturę pomostową,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 6
listopada 2025 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w
Rzeszowie
z dnia 9 lipca 2024 r., sygn. akt III AUa 69/24,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od odwołującego się na rzecz organu rentowego
kwotę 270 (dwieście siedemdziesiąt) zł wraz z ustawowymi
odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia
zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty tytułem zwrotu
kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 4 kwietnia 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Rzeszowie na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 504 ze zm.) oraz ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2023 r. poz. 164), odmówił wnioskodawcy K. K. prawa do emerytury

pomostowej na podstawie art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał on prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ww. ustawy o emeryturach pomostowych.

Wyrokiem z dnia 14 listopada 2023 r., Sąd Okręgowy w Przemyśle oddalił odwołanie.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, wyrokiem z dnia 9 lipca 2024 r., oddalił apelację. Sąd Apelacyjny w pełni podzielił i przyjął za własne ustalenia faktyczne i rozważania prawne poczynione przez Sąd I instancji. Wnioskodawca nie spełnił jednej z wymaganych przesłanek z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, a więc nie może otrzymać prawa do emerytury pomostowej według tej podstawy prawnej, ponieważ po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych. Odnośnie do naruszenia art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych, Sąd Apelacyjny stwierdził, że aby uniknąć obowiązku wykazania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze po dniu 31 grudnia 2008 r. w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, konieczne jest wykazanie okresu pracy w szczególnych warunkach wyłącznie w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych przed tym dniem (w wymiarze co najmniej 15 lat). W sprawie natomiast ustalono, że praca wnioskodawcy może spełniać warunki (i je spełnia) z przepisów dotychczasowych, tj. z art. 32 i 33 ustawy emerytalnej, to nie spełnia warunku z art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, a w tym przypadku cały ten okres zatrudnienia wnioskodawcy musiałby być kwalifikowany wyłącznie na podstawie art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, z pominięciem przepisów dotychczasowych, tj. art. 32 i 33 ustawy emerytalnej. Wnioskodawca zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w całości.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością wyrażającą się „w oddaleniu apelacji wnioskodawcy jako bezzasadnej przy przyjęciu, iż wnioskodawca nie spełnia łącznie warunków do przyznania emerytury pomostowej, tj. nie spełnia warunku przewidzianego w art. 4 pkt 6) ustawy o emeryturach pomostowych poprzez fakt, iż nie wykonywał po dniu 31 grudnia 2008 roku pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym

charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych, podczas gdy wnioskodawca taką pracę wykonywał, a ponadto wskazać należy, iż: na przesłanki nabycia prawa do emerytury pomostowej należy patrzeć w sposób całościowy i umieszczać je w pewnym kontekście związanym z sytuacją życiową pracownika. Skupienie się jedynie na okresie wykonywania pracy przez ubezpieczonego po 31 grudnia 2008 r. i wyprowadzanie wniosków dotyczących warunków spełnienia przesłanek nabycia prawa do emerytury pomostowej, określonych w art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, powoduje zatracenie pewnego kontekstu, do którego uchwycenia konieczne jest szersze spojrzenie na cel wprowadzenia analizowanych przepisów.

W uzasadnieniu wniosku, skarżący wskazał, że „Sąd II instancji – w ocenie wnioskodawcy błędnie – uznał, że powoływanie się na wyrok SN z 18 października 2022 r., I USKP 108/21 jest chybione, odnosi się do zupełnie innej przesłanki legitymowania się okresem co najmniej 2-miesięcznym pracy w warunkach szczególnych po 31 grudnia 2008 r. nie zaś uznaniem, że można się legitymować tylko pracą w warunkach szczególnych na gruncie ustawy o emeryturach u rentach z FUS”. Ponadto, że „Zgodnie z prawidłowymi zdaniem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie ustaleniami Sądu Okręgowego w Przemyślu ubezpieczony nie spełnił warunków wskazanych w z art. 49 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych oraz nie wykonywał po dniu 31 grudnia 2008 r. prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych stale i w pełnym wymiarze czasu, a więc nie spełniał również warunków do przyznania prawa do emerytury pomostowej wynikających z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych.”. Skarżący stwierdził, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona wobec naruszeń przepisów prawa materialnego przez Sąd Apelacyjny w Rzeszowie - skutkujących niezgodnym z prawem rozstrzygnięciem, które to uchybienia w niewątpliwy sposób decydowały o wyniku przedmiotowej sprawy. Skarżący „przedstawił dowody, okoliczności i zdarzenia, które powinny skutkować uznaniem jego roszczeń zawartych w złożonym przez niego odwołaniu oraz następnie w złożonej przez niego apelacji.”

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o odmowę przyjęcia jej do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na

oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09).

Oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Skarżący nie wykazał kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego mającego wpływ na rozstrzygnięcie tej sprawy.

Uwzględniając całościowo skargę kasacyjnej, na wstępie konieczne jest wyjaśnienie, że sądy powszechne jak i Sąd Najwyższy nie są organami tworzącymi prawo, ale stosującym obowiązujące normy prawne. Normy prawne wyznaczają zatem granice, w których sądy powszechne jak i Sąd Najwyższy mogą wydać rozstrzygnięcie. Ustawodawca ustanowił przepisy ustawy o emeryturach pomostowych i nie przewidział w nich jako okoliczności istotnej dla rozstrzygania o prawie do emerytury pomostowych „kontekstu związanego z sytuacją życiową pracownika”. Dlatego nie jest uzasadniony zarzut skarżącego nieuwzględnienia tej okoliczności przez Sąd Apelacyjny w zaskarżonym wyroku i oczekiwanie od Sądu Najwyższego, że okoliczność taka (nieuwzględnienie w zaskarżonym wyroku całościowego kontekstu związanego z sytuacją życiową pracownika) uzasadnia zarzut naruszenia prawa materialnego i przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W sprawie ustalono, że praca wnioskodawcy zarówno przed 1 stycznia 2009 r. jak i po 31 grudnia 2008 r., nie była pracą w szczególnych warunkach/charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych; nie była pracą bezpośrednio przy obsłudze agregatów i urządzeń do produkcji metali nieżelaznych czy pracą mechaników lotniczych związaną z bezpośrednią obsługą potwierdzającą bezpieczeństwo statków powietrznych na płycie lotniska. Jednocześnie Sąd Apelacyjny stwierdził (a z twierdzeniem tym skarżący się zgadza - zob. uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania), że ubezpieczony nie spełnił warunków wskazanych w z art. 49 ust. 1 w związku z art. 4 pkt 6 ustawy o emeryturach pomostowych oraz nie wykonywał po dniu 31 grudnia 2008 r. prac w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych stale i w pełnym wymiarze czasu. W skardze kasacyjnej nie wyjaśniono na czym miałyby

polegać błędna wykładnia ww. przepisów lub ich błędne zastosowanie w ustalonym stanie faktycznym. Nie jest uzasadnieniem dla zarzutu naruszenia prawa materialnego, a tym bardziej oczywistego naruszenia, kwestionowanie ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd Apelacyjny.

Odnosząc się do wyroku Sądu Najwyższego z dnia 18 października 2002 r. I USKP 108/21, który w wielu fragmentach – podobnie jak skarżący – odwołuje się do uzasadnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 2022 r., III UZP 2/22 OSNP 2023/1/6, odwołanie do tych orzeczeń nie uzasadnia twierdzenia o oczywistej zasadności skargi kasacyjnej ze względu na naruszenia prawa materialnego wskazane w skardze. W niniejszej sprawie ustalono, że po dniu 31 grudnia 2008 r. skarżący w ogóle nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, nie miało więc miejsca naruszenie przywoływanych w skardze przepisów praw materialnego.

Mając na względzie przedstawione argumenty, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. oraz art. 108 § 1 i art. 98 § 1, 1¹ k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2023 r., poz. 1935), orzekł jak w sentencji..

[KK]

[a.ł.]